

EADC (European Alzheimer Disease Consortium): Doporučení pro budoucí výzkum Alzheimerovy choroby v Evropě

Onemocnění způsobující demenci jsou v současné době považována za největší hrozbu pro zdraví starších lidí, což je významné zejména v současné době stárnutí populace. Rychle narůstající počet nemocných v souvislosti s přibývajícím počtem lidí vyšších věkových skupin bude představovat významný nárůst nákladů na zdravotní a sociální péči. Onemocnění prochází jednotlivými klinickými stadii. Předchází je mírná kognitivní porucha (MCI- mild cognitive impairment). Vlastní rozvoj demence v důsledku Alzheimerovy choroby představuje poruchu kognitivních funkcí, poruchu soběstačnosti v instrumentálních a později i základních sebeobslužných aktivitách, postupně se projevují poruchy chování, postupná deteriorace stavu vede k potřebě ošetrovatelské péče, a to zpravidla ústavní. Náklady na řešení problému demence mají enormní ekonomický dopad na systémy zdravotní a sociální péče. Celkové roční náklady na péči o lidi s demencí představují v Evropské Unii 84 miliardy euro (celosvětově je to 256 miliard euro).

EADC představuje síť 52 výzkumných center excellence v Evropě, která se podílejí na výzkumu Alzheimerovy choroby s prioritním zaměřením na včasnou diagnostiku a léčení. EADC se snaží vytvořit základ pro zlepšení vědeckého poznání této problematiky a najít způsob jak přistupovat k prevenci, zmírnění průběhu či jednotlivých příznaků Alzheimerovy choroby. V rámci EADC je řešeno několik projektů financovaných z prostředků Evropské unie. Také sama spolupráce EADC byla ustanovena v roce 2001 díky grantu Evropské unie, nicméně osud této kooperace je v současné době nejistý právě proto, že není dosud zajištěno její další financování.

Jsme potěšeni, že v současné době je výzkum Alzheimerovy choroby považován za prioritu. Švédská iniciativa Brain Power, která je více než 5 let financována z národních prostředků, byla následována významnými programy také ve Francii a v Německu, což umožnilo vytvořit multidisciplinární výzkumná centra s praktickým významem pro praxi a mezinárodním dopadem. V Německu kancléřka Angela Merkelová garantuje předělení 66 milionů euro a ve Francii prezident Nicolas Sarkozy garantuje přidělení 1,4 miliardy euro pro pětileté období výzkumu v této oblasti. EADC se bude snažit přesvědčit také vlády dalších zemí EU aby následovaly tyto příklady. Prezident Sarkozy zařadil do popředí agendy francouzského předsednictví EU právě potřebu zvýšení prostředků pro výzkum Alzheimerovy choroby.

Na nedávném setkání EADC v Montpellier ve Francii jsme se shodli na následujících prioritách výzkumu Alzheimerovy choroby:

Prevence:

- implementace preventivních opatření a edukace o známých rizikových a protektivních faktorech
- velké intervenční studie

Včasná diagnóza:

- vývoj a validace nových biochemických markerů
- presymptomatické markery MRI a funkčních zobrazovacích metod (PET)
- identifikace presymptomatických stadií nemoci
- široká evropská kooperace – genetický skríníng

Standardizace.

- diagnostická kritéria
- vyšetřovací metody

Léčebné strategie:

- identifikace nových lékových skupin
- klinický výzkum v nejranějších stádiích nemoci
- nefarmakologické metody a jejich vyhodnocení

Translace výzkumu

- implementace základního výzkumu v klinické praxi
- implementace a validace nových léčebných postupů ke zlepšení kvality života pacientů a rodinných příslušníků

Systémy zdravotní péče:

- definice „kvality života“
- optimalizace kvality léčebných postupů a podpory jak pro pacienty tak rodinné příslušníky podél trajektorie nemoci a péče

Etika a zdravotní ekonomika:

- etika klinického výzkumu
- definice nákladů a efektu (cost effectiveness)

Výkonný výbor AEDC (jménem všech členů EADC)

Bruno Vellas, předseda

Bengt Winblad (spolupředseda)

ostatní členové výkonného výboru:

Giovanni Frisoni, Lutz Frohlich, Peter Jonanssen, Gunilla Johansson, Patrick Kehoe, Simon Lovestone, Marcel Olde-Rikkert, Emma Reynish, Pieter J Visser